

ΒΟΒΟΥΣΙΩΤΙΚΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1987

Τρίτος Χρόνος

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 24

Η ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΥΜΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΗ ΒΟΒΟΥΣΑ

Δεν φθάνει που οι βλάχοι ήταν πάντοτε σκόρπιοι χωρίς ομογενή μάζα, θέση αναγκαία για θασίλειό τους, έχουμε και τη διάθρηση των χαρακτηριστικών τους. Πρώτα με τη συνεχή προσήλωσή τους στον ελληνικό πολιτισμό και την Ελληνική Ορθοδοξία. Φιλοπρόοδοι και δραστήριοι, μάθαιναν γράμματα, σαν απαραίτητο εφόδιο για τις διακινήσεις και τις δυσκολίες τους στο φυλετικό μωσαϊκό των Βαλκανίων. Με την ελληνομάθεια όμως και την επιρροή του κλήρου εξελληνίζονταν σιγά σιγά.

Το ελληνικό και το βλάχικο στοιχείο εξοικειώνονταν τόσο, ώστε έρχονταν και «εις γάμου κοινωνίαν», παρά τον απαγορευτικό άγραφο νόμο των βλάχων. Αλλά τα ανδρόγυνα τέτοιου γάμου, και τα τέκνα τους βέβαια, προτιμούσαν την ελληνική γλώσσα, ως καλλιεργημένη και χρησιμότερη. Πάντως, απόδειξη του εξελληνισμού πολλών βλάχων είναι ο «ανά το Πανελλήνιον» ασταρισμός των επωνύμων Βλάχος, Βλαχόπουλος, Βλαχλίδης, Βλαχάκης, Βλαχάδας, Βλαχούσης, Βλαχούρης, Βλαχούτης, Βλαχούλης, Βλαχούτσος, Βλαχοντάκος, Βλαχουταίος, Βλαχογιάννης, Βλαχοπέτρος — κορδόνι βλάχοι οι Απόστολοι Πάντες!

Οι βλάχοι, «σκληρό φυλετικό καρύδι», διατήρησαν επί μιάμιση και κάτι χιλιετηρίδα ηθική και έθιμα, τραγούδια, παραμύθια και γυναικεία. Φύεται όμως η υπανάπτυκτη λατινογενής γλώσσα τους, αφού δεν την καλλιεργήσαν σε σχολεία τους, για να μορφωνόταν και να λειτουργούν τα σ' αυτή.

Και σθώνει ιδίως με τη διασπορά τους. Με το ξερίζωμα από τα μέρη τους. Όπως έπαθαν δεκάδες χιλιάδες βλάχοι της Μισοχόπολης, που σκόρπισαν στα ξένα το 1771 - 1779, όταν οι Τούρκοι ληλατήσαν και πυρπόλησαν δυο φορές την πόλη εκείνη...

...Μια πόλη πασίγνωστη σαν εμπορικό κέντρο και σαν εστία του ελληνικού πνεύματος. Πόλη με διάσημα σχολεία, επειδή, αν και οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν αρβανιτόβλαχοι, οι πλούσιοι άρχοντές της, παραινούντο μάλιστα από επίσης βλαχοφώνους περιώνυμους κληρικούς κι ελληνοδιδασκάλους, βοηθούσαν αδρά τα κοινωφελή και πνευματικά ιδρύματά της. Αλλοι από τους μισοχολίτες πρόσφυγες πήγαν στη Σερβία, στη Μολδοβλαχία, στη Πολωνία και στη

Ρωσία. Άλλοι απλώθηκαν στη Μακεδονία κι ανατολικότερα. Αρκετοί πήγαν στη Βιέννη και στη Βουδαπέστη. Γιαντού υπήρχαν, λίγοι - πολλοί, βλάχοι κι έλληνες.

Άλλη διασπορά της φυλής μας έγινε το 1900-1920 όταν η μετανάστευση για την Αμερική ήταν ελεύθερη. Είχαν πάει εκεί μισό περίπου εκατομμύριο έλληνες. Ανάμεσά τους κι ανάλογοι βλάχοι. Πάνω από 300 ηερισθολίτες κι άλλοι τόσοι Σαμαρινιώτες, με συλλόγους. Σύλλογο είχαν στη Νάσοβα κάπου 40 Βοβουσιώτες. Πολλοί απόγονοι όλων αυτών εξαμερικανίζονται. Οι υπόλοιποι ταυτίζονται με τους ελληνοαμερικανούς, ως μέλη ελληνικών κοινοτήτων. Εντάσσονται δε λίγο σε ρουμανικές ενορίες.

Τη χειρότερη διασπορά των βλάχων, σωστή διασπορά, προκάλεσε ο σεισμός του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Και τη συνέχισαν η Κόλαση της Κατοχής, η λάμια Πείνα και ο δράκος Εμφύλιος. Μεταπολεμικά, μερικοί πήγαν εργάτες στη Δυτ. Ευρώπη ή μετανάστευσαν σε υπερπόντιες χώρες. Οι πολλοί όμως τώστρωσαν για καλά σε αστικά κέντρα της Ελλάδας, έχοντας τα χωριά τους σαν θέρετρα. Αλλά έτσι επιταχύνεται ο γνωστικός τουλάχιστον εξελληνισμός της φέρας μας.

Εύλογη η εξέλιξη αυτή. Στις πόλεις συνήθως δουλεύει κάπου και η μάνα. Τα τέκνα της, αφού λείπει αυτή από το σπίτι, δεν ακούν αρκετά τη μητρική τους γλώσσα. Αντίθετα, τρεσκολλημένα λες στο ράδιο και στη τηλεόραση, ακούν κυριολεκτικά «από κούνια» μέρα - νύχτα, ωραία ελληνικά. Και παίζουν με ελληνοφωνα γειτονόπουλα. Αποτέλεσμα: Έστω κι αν ακούν λίγες ώρες την ημέρα συζητήσεις ενηλίκων στα βλάχικα, τα παιδιά αυτά εννοούν βέβαια κάπως τη μητρική τους λαλιά, αλλά διστάζουν — ή και ντρέπονται να τη μιλήσουν.

Τώρα λοιπόν σπάνια ακούς βλαχοπούλο που μιλάει άνετα τη μητρική του γλώσσα. Αντίθετα, όταν εγώ ήμουνα ...ξυπόλυτο παιδί, όλα τα βοβουσιωτόπουλα μιλούσαμε ...φαρσί τα βλάχικα. Και κάτι άλλο: Δεν ήξεραν ελληνικά παρά μόνο να λένε «καλημέρα», «καλησπέρα» και λίγες σακατευμένες φράσεις δυο χωριανού μας: Ο τσομπάνος του χωριού Αδάμος, που δε βγήκε ποτέ πέρα από τα σύνορα της Βοβούσας.

(Συνεπώς, όταν ο πρσος και μυθικός πια εκείνος γεροδασκός έφθασε στην πόρτα του Παράδεισου — διότι είχε δικαίωμα να μπει εκεί ο αγαθότατος — θάπρεπε ο κλειδεκράτορας Άγιος Πέτρος να τον ανακρίνει, για τα ανύπαρκτα κρίματά του, στα βλάχικα!)

...Και η Καλίτσα του Γερο-Μούσιου, γυναίκα του επίσης μυθικού Κεμάλη. Η οποία όταν τη ρωτούσαν ...ελληνιστί αν ξέρει ελληνικά, του απαντούσε ντροπαλή: — Ξέρω... λίγο, μα δε τα ...τουρνίζω (τα «γυρίζω», τα μιλώ).

Όπως φαίνεται, σε λίγες δεκαετίες θα σιγήσει για πάντα η βλάχικη λαλιά. Γι αυτό οι ξένοι ιδίως γλωσσολόγοι θιάζονται να τη μελετήσουν, όσο ακούεται ακόμα. Αργότερα θα ψάχνουν στα ...απολιθώματά της: στα βλάχικα λεξικά. Ενα δε από αυτά, το επισημοποιημένο και πλουσιότερο (με 18.000 και πάνω βλάχικες λέξεις, μεταφρασμένες και στα ρουμανικά και στα γαλλικά, όπως και τα κείμενα εισαγωγής, στη μειώσεων και επιλόγου) έχει εκδοθεί, δυο φορές, από τη Ρουμανική Ακαδημία. Συγγραφέας του, ο βάλκανολόγος καθηγητής πανεπιστημίου, Αθδελιώτης Τάκης Παπαχατζής. Ενα τέτοιο λεξικό έδωσα στη φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Φωτοαντίγραφο του υπάρχει στην Πολιτιστικό Σύλλογο Βοβούσας.

Όλα αυτά στριφογυρίζαν από καιρό στο μυαλό μου. Και να, βρέθηκε αφορμή να τα ...ξεφορτώσω γράφοντας τα. Αφερμή είναι μια επιστολή που μου έστειλε από τη Γαλλία, μια άγνωστή μου βλάχα.

Τη «γνώρισα» όμως αρκετά από τα γραφόμενά της: Ανήκει στη γενιά του Μεσοπολέμου (1920 — 1.940) και είναι ύμα της τελευταίας διασποράς — διασποράς. Χαρά μου αν θα μου έγραφε στη μητρική μας γλώσσα, έστω και με το ρουμανικό αλφάβητο (ρουμανοδασκάλα αυτή) αφού δεν υπάρχει βλάχικο αλφάβητο. Θάναί νομίζω φτωχά τα ελληνικά της, όπως συμβαίνει με όλους τους βλάχους που δεν φοίτησαν σε ελληνικά σχολεία.

Μου γράφει, λοιπόν, στα εύχερα και κομψά ρουμανικά της η κ. Ελίζα Κιριάκ (...απόηχος Κυριάκου;) Και είναι η επιστολή της ένας ύμνος στις φυσικές καλλονές και τους κατοίκους της Βοβούσας. Μεταφρά-

» Στη 1α Σελίδα

Ο Κώστας Λαζαρίδης θα ζεί αιώνια

Σπάνια προσωπικότητα κοσμημένη με προτερήματα μόνο.

Παράδειγμα προσφοράς στον τόπο για μικρούς και μεγάλους.

Ήταν αγωνιστής, μέγας τοπικιστής και μελετητής. Προσέφερε τα μέγιστα στη προσπάθεια να θρει το Ζαγόρι μας τη θέση που πρέπει στα διαφέροντα των φρέων που αναστυλώνουν

μακρινούς πολιτισμούς και διατηρούν χρήσιμα επιτεύγματα που ανεβάζουν τον νου, την τέχνη και γενικά τον άνθρωπο σε κάθε εποχή.

Όλοι οι Ζαγορίσιοι πρέπει να θρούμε τρόπο, ώστε ο αείμνηστος Κώστας Λαζαρίδης να μας οδηγεί με την παρουσία του έργου του.

ΧΡΟΝΗΣ ΔΡΟΥΓΙΑΣ

ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο στρατηγός της 8ης Μεραρχίας ήρθε στην Βοβούσα

Ο Διοικητής της 8ης Μεραρχίας Ιωαννίνων, υποστράτηγος Θεόδωρος Καλύδας, μαζί με τον Ταξίαρχο Α. Καμπορογιάννη επισκέφθηκαν τη Βοβούσα.

Επειδή μου δόθηκε η ευκαιρία να τους προσφέρω

από ένα ούτοκι Βοβούσας, τους ξενάγησα και είδαν τα αξιοθέατά του χωριού.

Επίσης τους έδειξα το σημείο μέχρι που είχαν προχωρήσει οι ... και όπου ο Ηρώας λοχαγός Παππάς, τους έβαλε με το πολυβόλο από την απέναντι πλευρά,

αφινοντας επί τόπου έναν ... εφημερίδας μας τα Βοβουσιώτικα ... οι δε υπόλοιποι 5-6 ... επέδωξαν για το Δί ... στρατό.

Για ενθύμιο, πρόσφερα στον Στρατηγό μια ζύλινη ... Νίκος Βραχίτογλης όπου γλώστρα με ένα ωραίο το ... συναντήθηκε με τον επίσης πικό ... Λουλούδι και στους φίλο της Βοβούσας Θανά ... δυο από ένα φύλλο της ε ... ση από της Θεσ ... νίκη

Κοινοτικά έργα

Οι μαστόροι συνεχίζουν να πελεκάν πέτρες για το δεύτερο όροφο στο κοιμητο ... ναρίδι. Αν ο καιρός επιτρέψει θα πέσει και η δεύτερη

πλάκα πάντως τα πράγματα δείχνουν ότι θα γίνει ένα έργο που θα στολίζει τη Βοβούσα.

Χριστούγεννα στο χωριό Βοβούσα

Απ' όταν αρχίσαμε το σχολείο, περιμένουμε τις άγιες μέρες των χριστουγέννων, γιατί έρχονται να μας θυμίσουν τον Χριστό μας μέσα στη φάτνη. Ιδιαίτερα όμως για εμάς τα παιδιά είναι κι αυτή μια ευκαιρία για παιχνίδια, χωρίς τις έγνοιες των μαθημάτων.

Οι γοναίκες, μέχρι και την Παραμονή, ετοιμάζουν μελομακάρονα, μπακλαβάδες και διάφορα άλλα γλυκά. Εμείς τα παιδιά, σπουδάζουμε με πολύχρωμα στολίσια τα κλαδιά ενός ψηλού και όμορφου έλατου και τοποθετούμε στη δάση του μια ωραία φάτνη με το μικρό Χριστό.

Το πρωί της Παραμονής όλα τα παιδιά του χωριού μαζεύμαστε από νωρίς στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου και κάνοντας τρεις γύρους αρχίζουμε τη ωραία διαδρομή μας, λέγοντας τα κάλαντα των χριστουγέννων. Στα σπίτια που πηγαίνουμε μας προσφέρουν διάφορα γλυκά και χρήματα. Μόλις τελειώνουμε έξω από τον Άγιο Γεώργιο κάνουμε την μοιρασιά.

Προτού ημερώσει η άλλη μέρα και όταν τα ρολόγια μας δείχνουν τέσσερις, οι κομπάνες της εκκλησίας χτυπούν χαρμόσυνα, και μας καλούν όλους για να γιορτάσουμε τον ερχομό του Χριστού στην γη.

Φορούμε τα καλά μας, και ξεκινάμε για την εκκλησία. Η εκκλησία μας είναι στολίσια με ο παπάς με τον ψάλτη φέλνουν τροπάρια για τη Γέννηση του Χριστού.

Τη δεύτερη μέρα, μικροί και μεγάλοι, επισκεπτόμαστε τους συγγενείς, τους γείτονες και τους φίλους για να τους ευχηθούμε «Χρόνια Πολλά».

Την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα αγόρια, κρατώντας μεγάλα κουδούνια, γυρίζουν τα σπίτια και λένε τα κάλαντα «Πάει ο παλιός ο χρόνος».



Το ίδιο βράδυ περιμένουμε όλοι, μικροί και μεγάλοι, ξάγρυπνοι μέχρι τα ρολόγια να χτυπήσει δώδεκα. Είναι με το καλό, φεύγει ο παλιός ο χρόνος και με χαρά περιμένουμε τον καινούριο, που τον υποδεχόμαστε ευχόμενοι ο ένας στον άλλο «Καλή χρονιά», «Χρόνια Πολλά» και «Ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος».

Με τον ερχομό της Πρωτοχρονιάς όλα τα παιδιά είναι πολύ χαρούμενα για τα δώρα που άφησε ο Άγιος Βασίλειος. Με το τέλος της θείας Λειτουργίας πηγαίνουμε στα σπίτια μας για να το κόψιμο της πατροπαράδοτης Βασιλοπίτας. Μέσα έχει κρυμμένο το φλουρί που το κερδίζει ο τυχερός της χρονιάς. Τη Βασιλοπίτα την κόβει ο μεγαλύτερος της οικογένειας.

Στις 6 Ιανουαρίου έρχονται τα Θεοφάνεια, που πετάμε το σταυρό στο ποτάμι. Οι διακοπές των χριστουγέννων τελειώνουν με τη γιορτή του Αγίου Γεωργίου.

Οι μέρες περνούν, τα σχολεία ξαναβγαίνουν και οι μαθητές γυρίζουν στα θρανία τους και στα μαθήματά τους. Οι μεγάλοι με νέες δυνάμεις ξαναρχίζουν τις δουλειές τους. Και η ζωή συνεχίζεται...

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Βοβούσας

Το υδροηλεκτρικό έργο των πηγών του Αώου

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Ο Τύπος Ιωαννίνων (Π. Α.) 24-11-87 γράφει τα παρακάτω:

Η αρμόδια υπηρεσία της ΔΕΗ απαντώντας σε αναφορά που κατέθεσαν στη Βουλή οι Ηπειρώτες βουλευτές κ.κ. Ελ. Καλογιάννης και Ηλίας Βεζδρεβάνης για το έργο εμπλουτισμού του ταμιευτήρα του ΥΠΕ Πηγών Αώου με τα νερά της περιοχής Βάλια Κάλντα, αναφέρει τα εξής:

«1. Η ΔΕΗ συνέταξε τη μελέτη του έργου εμπλουτισμού το 1984 και παράλληλα ζήτησε από το υπουργείο Γεωργίας άδεια επέμβασης στον Εθνικό Δρυμό Πίνδου μέσα στα όρια του οποίου βρίσκονται τα σικά τμήματα του έργου.

Ακόμη ποσχώρησε στη δημοπράτηση του έργου, τον Ιούλιο του 1985. Η δημοπρασία αυτή απέτυχε επειδή δεν προσήλθε κανείς εργολάβος. Η δημοπρασία επαναλήφθηκε τον Ιανουάριο του 1986 αλλά και η δημοπρασία αυτή απέτυχε επειδή και πάλι δεν προσήλθε κανείς εργολάβος.

2. Επειδή το έργο εμπλουτισμού του ταμιευτήρα του ΥΠΕ Πηγών Αώου θα δώσει σημαντική αύξηση στην παραγωγή ενέργειας του κυρίου έργου Πηγών Αώου η ΔΕΗ προέβλεπε την αρχική μελέτη ώστε με τις διαστάσεις τους και τον τρόπο κατασκευής τους να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις στον Εθνικό Δρυμό Πίνδου, πράγμα που καταδεικνύεται και από τη μελέτη επιπτώσεων που εκπονήθηκε με μέριμνα της ΔΕΗ από ειδικμένο γραφείο μελετών.

3. Η μελέτη του έργου εμπλουτισμού στην τελική της μορφή είναι έτοιμη και απομένει η παρουσίαση της μετά την χορήγηση της άδειας επέμβασης από το υπουργείο Γεωργίας η οποία αναμένεται να εκδοθεί σύντομα.

4. Οι εργασίες των έργων υδροηλεκτρικών πηγών του Αώου είναι πολύ λίγες σε σχέση με τα παλιά χρόνια. Κάθε μέρα τα χωριά αυτά μικραίνουν σε πληθυσμό. Κι αυτό γίνεται γιατί νομίζουν πως στην πόλη θα περνούν καλύτερα ενώ στην πραγματικότητα θα περνούν πιο δύσκολα.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Ο πρώτος παράγοντας που μπορεί να βοηθήσει είναι το κράτος. Να δώσει ορισμένα χρήματα και οι κάτοικοι με την ομόνοια και την αγάπη να χτίσουν ένα εργοστάσιο που θα δώσει δουλειά στους κατοίκους κάθε χωριού. Στη δραστηριότητα αυτή μπορούν να βοηθήσουν και οι Ζαγορίσιοι που είναι στην

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Οι δύο βραβευμένες εκθέσεις των μαθητών του Ζαγορίου

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ Αριστούλα Τζουμμερκιώτη 1)Θ Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου.

Μέσα στην πολυτάραχη και αγχώδη ζωή της πόλης υπάρχει μια μικρή οάση: το χωριό. Αυτή τη μικρή οάση που όλοι σήμερα λίγο πολύ την έχουμε εγκαταλείψει. Το μικρό δικό μου χωριό βρίσκεται στο Ζαγόρι και λέγεται Σκαμνέλι.

Γενικά όλοι οι κάτοικοι του Ζαγορίου είναι πολύ λι

γοι σε σχέση με τα παλιά χρόνια. Κάθε μέρα τα χωριά αυτά μικραίνουν σε πληθυσμό. Κι αυτό γίνεται γιατί νομίζουν πως στην πόλη θα περνούν καλύτερα ενώ στην πραγματικότητα θα περνούν πιο δύσκολα.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Ο πρώτος παράγοντας που μπορεί να βοηθήσει είναι το κράτος. Να δώσει ορισμένα χρήματα και οι κάτοικοι με την ομόνοια και την αγάπη να χτίσουν ένα εργοστάσιο που θα δώσει δουλειά στους κατοίκους κάθε χωριού. Στη δραστηριότητα αυτή μπορούν να βοηθήσουν και οι Ζαγορίσιοι που είναι στην

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ Αριστούλα Τζουμμερκιώτη 1)Θ Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου.

Μέσα στην πολυτάραχη και αγχώδη ζωή της πόλης υπάρχει μια μικρή οάση: το χωριό. Αυτή τη μικρή οάση που όλοι σήμερα λίγο πολύ την έχουμε εγκαταλείψει. Το μικρό δικό μου χωριό βρίσκεται στο Ζαγόρι και λέγεται Σκαμνέλι.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ Αριστούλα Τζουμμερκιώτη 1)Θ Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου.

Μέσα στην πολυτάραχη και αγχώδη ζωή της πόλης υπάρχει μια μικρή οάση: το χωριό. Αυτή τη μικρή οάση που όλοι σήμερα λίγο πολύ την έχουμε εγκαταλείψει. Το μικρό δικό μου χωριό βρίσκεται στο Ζαγόρι και λέγεται Σκαμνέλι.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ Αριστούλα Τζουμμερκιώτη 1)Θ Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου.

Μέσα στην πολυτάραχη και αγχώδη ζωή της πόλης υπάρχει μια μικρή οάση: το χωριό. Αυτή τη μικρή οάση που όλοι σήμερα λίγο πολύ την έχουμε εγκαταλείψει. Το μικρό δικό μου χωριό βρίσκεται στο Ζαγόρι και λέγεται Σκαμνέλι.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ Αριστούλα Τζουμμερκιώτη 1)Θ Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου.

Μέσα στην πολυτάραχη και αγχώδη ζωή της πόλης υπάρχει μια μικρή οάση: το χωριό. Αυτή τη μικρή οάση που όλοι σήμερα λίγο πολύ την έχουμε εγκαταλείψει. Το μικρό δικό μου χωριό βρίσκεται στο Ζαγόρι και λέγεται Σκαμνέλι.

Γι αυτό πρέπει να σταματήσει το κακό, αυτό που σήμερα μαστίζει τους κατοίκους του Ζαγορίου. Όλοι και περισσότερο εμείς οι νέοι πρέπει να βοηθήσουμε για το ξαναζωντανάισμα και την ανάπτυξη των χωριών. Κι αυτό θα γίνει μόνο με συνεχή αγώνα που πολλές φορές λέμε και λίγες κάνουμε.

Την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου έγιναν στο σχολείο μας μαθητικές εκλογές, για την ανάδειξη νέου εξεταστικού συμβουλίου. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν τις δυο τελευταίες σχολικές ώρες, με μυστική ψήφοφορία. Το εξεταστικό συμβούλιο που εκλέχτηκε είναι:

Πρόεδρος: Στ. Σταγκογιάννης, Γραμματέας: Τ. Μουσιού. Ταμίας: Ζωή Κούσου. Αντιπρόεδρος: Ν. Δήμου. Αντιγραμματέας: Δ. Δρογιάς. Αντιταμίας: Κατ. Ακριβή. Ηδη το ένο μαθητικό συμβούλιο αρχίζει να μαζεύει χρήματα, ώστε να μπορέσει το σχολείο μας κατά την Άνοιξη, να πραγματοποιήσει ημερήσια εκδρομή. ΚΑΛΗ επιτυχία στο έργο τους, λοιπόν.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Η ΔΕΗ εκτός από τα νερά του Αώου θέλει να πάρει και τη Βάλια Κάλντα. Θα μας πνίξει κυριολεκτικά. Δεν υπάρχει καμία ΑΡΧΗ που να αναλάβει «ΕΥΘΥΝΕΣ» να εμποδίσουν τη ΔΕΗ στα προγράμματα που για μας είναι καταστροφή της φύσης.

Οι ξένοι που επισκέπτονται την Βοβούσα μας γράφουν Μια επιστολή από την Νέα Υόρκη

Οι ξένοι που επισκέπτονται τη Βοβούσα μας γράφουν: Νέα Υόρκη 1.11.87

Αγαπητέ κ. Χρόνη Δρού για σας χαιρετώ Αργησα να σας στείλω νέα μου, αλλά αυτό οφείλεται σε λόγους της υγείας της γυναίκας μου. Εί-

χαμε κάτι περιπέτειες με μια χειρουργική που έκανε στο πόδι και μας έφαγε, γύρω στους 3 μήνες. Επειτα έφυγα για 3 εβδομάδες στην Ιταλία, για να διδάξω ελληνικούς χορούς και γύρισα πριν λίγες μέρες. Βρήκε την εφημερίδα σας και κατενθουσιάστηκα.

Ιναι το φρούτο μιας θαμνάσις δουλειάς που κάνετε. Τα νέα της Βοβούσας, ταξιδεύουν παντού όχι μόνο στα γύρω χωριά αλλά σε όλον τον κόσμο. Διαλαλούν ότι αυτό το μικρό χωριό στις δουνολικές της Πίνδου όχι μόνο είναι ζωντανό αλλά κατοικείται από ανθρώπους δραστήριους, δημιουργικούς, περιφανούς, από ανθρώπους που κοινώς λέγονται «Λεβέντες».

Δεν μπορώ να ξεχάσω την υπέροχη φιλοξενία που

μας προσφέρατε. Ηλθαμε στο χωριό σας για δυο μέρες και μείναμε 4. Θα μείναμε πολλές ακόμη αν δεν υπήρχαν άλλες υποχρεώσεις. Θυμάμαι πάντα την προβουμία των ανθρώπων εκεί (Θανάσης Τάσος, Κώστας Περίκης, και φυσικά εσείς κ. Χρόνη) να μου δάδουν οποιαδήποτε πληροφορία. Τραγουδούσαμε χορούς, ήπιαμε, μιλούσαμε μαζί, μου μίλησαν για το χωριό τους, την ιστορία του, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τα όνειρά τους. Ενοιώσα μέλος του χωριού. Ενοιώσα Βοβουσιώτης και ξαναδύσαμε ραντεβού στο Μέτσοβο για το αντίμωμο των Βλάχων.

Το αποτέλεσμα ήταν φεύγοντας απ' τη Βοβούσα να αφήσω ένα μέρος από την καρδιά μου εκεί. Βγαίνοντας από το χω-

ριό, έδωσα την υπόσχεση, να ξαναγυρίσω. Και θα ξαναγύρω γιατί η Βοβούσα είναι πανέμορφη και οι Βοβουσιώτες λένε.

Κύριε Χρόνη, μετά το γράμμα μου θα ακολουθήσουν οι δυο θιντεοκασέτες από το αντίμωμο των Βλάχων. Σας υπενθυμίζω ότι οι κασέτες είναι αμερικανικές και δεν μπορείτε να τις δείτε στα ελληνικά δίντεο. Πρέπει πρώτα να τις αλλάξετε στο ελληνικό σύστημα ή να τις δώσετε σε αμερικανικό θιντεο.

Κ. Δρογιάς θέλω μια ευχαριστήρια από σας. Να μου γράψετε το γρηγορότερον δυνατόν τις εξής ημερημηνίες: 1. πανηγύρι Βοβούσας, 2. πανηγύρι Μετσόβου 3. που και πότε θα είναι το άλλο αντίμωμο των Βλάχων 4. Κατά τα τέλη Ιουλίου ποιά πανηγύρι

γίνεται στην περιοχή σας. Θέλω κάποια γιορτή που να είναι και συγκρητιστική χορό γιατί θέλω να φέρω καμιά 20αριά τουλάχιστον. Πρέπει όμως να το μάσω το γρηγορότερον.

Παρακαλώ όλους σας να δεχθείτε τις θερμές ευχαριστίες του λαογράφου και του λαογράφου κ. Χρόνη για τις πληροφορίες που μου δώσατε. Προσέβαυμε πάντα να κρατάμε την παράδοσή μας αυθεντική και σε αυτόν τον τομέα η Βλάχικη Βοβούσα κάνει τέχνη ξεχωριστό κεφάλαιο. Ευχαριστώ θερμά σας. Πάντα στη διάθεσή σας Βασίλης Πολυζώης

Υ.Γ. Θέλω να γίνει ανδρομής της εφημερίδας σας. Περιμένω νέα σας. Χαιρετισμούς σε όλους.

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Η διασπορά των Βλάχων

Το κάψιμο της Γράμμοστας από τον Αλή Πασιά (1793) Γράφει ο Χρόνης Δρούνιας

Θ' αρχίσω με ένα ανέκδοτο από το βιβλίο της κ. Ζωής Παπαζήση - Παπαθεοδώρου «Τα τραγούδια των Βλάχων» γιατί ήταν η βασική αιτία να ασχοληθώ με την ιστορία της ΓΡΑΜΜΟΣΤΑΣ.

«Κάποτε ο διάβολος ανέβαινε ένα μακρύ ανήφορο και κουράστηκε. Εκεί που έβαλε τα χέρια στη μέση και στάθηκε να ξελαχανιάσει, να ένας θλάχος καθάλα στ' αλλογο. Τον σταματάει, παίρνει το «άγριο» και λέει: —Κοίτα 'δώ, εγώ είμαι ο διάβολος. Κατέδα απ' το αλλογο να ανέβω εγώ, γιατί μπορώ να σου κάνω κακό μεγάλο.

— Καλά, διάολε, απαντάει ο θλάχος, αλλά εσύ δεν τα ξέρεις τα μέρη αυτά. Ας να καθαλικεύω κι εγώ από λίγο, για να σου δείχνω το δρόμο, να μη χαθείς.

Συμφώνησε ο διάβολος, από το «ντιπ» καλά είναι και η μισή καβάλα. Όμως, πόσο θα κάθεται ο καθένας καβάλα; —Α! λέει ο θλάχος. Καθένας που θα καθαλαίει θα πιάνει ένα τραγούδι. Όταν θα το τελειώνει, θα ανεβαίνει ο άλλος. Εντάξει;

— Εντάξει! Ανεβαίνει ο διάβολος, αρχινάει ν' ανιστοράει όλες τις διαβολιές, που έκανε στους ανθρώπους από την ώρα που χτίστηκε ο κόσμος.

Ε! είπε... είπε, κομιά φορά τελείωσε. Κατέθηκε από καβάλα. Ανεβαίνει ο θλάχος, λέει δυο στιχάκια, αρχινάει τα εί, εί ο... ο... χο... και δώσου και πάρτου Που να τελειώσει ποτέ! Εσκασε ο διάβολος, ηούχασε ο θλάχος. Έτσι την έπαθε και ο διαβολομενέας Αλή Πασάς με το κάψιμο της Γράμμοστας.

Μπορεί ο Αλή να κατέκαψε ένα σύνολο χωριών (χώρου Βορειοηπειρωτικού σήμερα και ελληνικού) όμως οι θλάχοι αυτών των μερών μετανάστευσαν σε άλλα μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Από μαρτυρίες φαρσαρότων (Αρβανιτοβλάχων), —απογόνων τσελιγκάδων και κυρίως από τον πασίγνωστο Νικόλα Γεωρ. Μάνθο— έχω να αναφέρω τα εξής παρακάτω. Στο Γράμμο (θουνό στα σύνορα Ιωαννίνων, Καστοριάς, Αλβανίας) μέχρι το 1793 βρίσκο-

νταν σε άνω 36 χωριά με μεγαλύτερο τη Γράμμοστα (0.000 — 10.000 κάτοικοι). Μεταξύ των άλλων χωριών μέσα κι έξω από τη Β. Ηπειρο ήταν: η Σάργκα-νη, Φράσιαρη, Κώστρετς, Πλιάκο, Βοσκοπία κ.λπ.

Οι κάτοικοι ασχολούνταν κύρια με την κτηνοτροφία και λέγεται το εξής καταπληκτικό: Το γάλα μεταφερόταν από το θουνό με σωλήνες «κιούγκια» πηλινές για να φθάσει σύντομα στα μπατζαριά, όπου φτιάχνονταν τα καλλίτερα τυριά των Βαλκανίων.

Τα πρόβατα της Γράμμοστας μόνο ήταν 80.000—100.000 κι όλων των χωριών μαζί έφθαναν τις 400.000 πράγμα ασύληπτο για την εποχή μας (κλειστή παραγωγή). Αυτός ο αριθμός εκτός των μαρτυριών έγινε και από το γεγονός ότι ένας μόνο μεγαλοτσελιγκας είχε 10.000 — 14.000 πρόβατα. Τέτοιος ήταν ο Χατζή - Στέργιος της Γράμμοστας. Αυτός ο μεγαλοτσελιγκας - άρχοντας του χωριού είχε δυο κόρες. Τη μεγαλύτερη τη Μαρούσια την είχε παντρεμένη με το γιό του Χατζηγιώργη (μεγαλοτσελιγκας Βοδουσιώτης) τον Αναγνώστη. Ο Αναγνώστης διατέλεσε ιδιαίτερος γραμματέας του Αλή και δηλητηριώστηκε στη Λάρισσα από ανθρώπους του Αλή, γιατί βοηθούσε κρυφά τους πατριώτες. Η μικρή κόρη -η Σιάνα- ήταν πανέμορφη, και εντυπωσιάστηκε ο Αλή τόσο, που χρειάστηκε να κάνει τρεις φορές επιδρομή στη Γράμμοστα. Στην τρίτη πόλεμο πολλών ημερών για να πάρει τη Σιάνα στο χαρέμι του. Την τρίτη φορά πήγε ο ίδιος με μεγάλο στρατό και στο τέλος αφού νίκησε τους Βλάχους κατέκαψε όλα τα χωριά με τη Γράμμοστα πρώτη.

Οι κάτοικοι, όσοι κατάφεραν να ζήσουν έφυγαν προς διάφορες κατευθύνσεις. Αλβανία, Ελλάδα Ηπειρο, Μακεδονία, Εσθονία, Ιταλία, Πολωνία, Ουγγαρία, Ρουμανία όπου ζουν και σήμερα και σε αρκετά μέρη διατηρούν τα ήθη, έθιμα, γλώσσα.

Αρκεί να αναφέρουμε ότι ο Χατζηστέργιος δεν ενέδινε με κανένα τρόπο στις προταγές του Αλή και είχε μόνιμο προσωπικό περίπου 400 άτομα οπλισμένα.

Κάπως έτσι συνήθιζαν όλοι οι μεγαλοτσελιγκάδες να έχουν το προσωπικό τους, οπλισμένο για κάθε ενδεχόμενο. Καλλίτερα και συγκεκριμένα για το κάψιμο της Γράμμοστας είναι να παρουσιάσω μέρη από το ποίημα του βιβλίου της Ζωής Παπαζήση — Παπαθεοδώρου.

«Η ΣΙΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΨΙΜΟ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΟΣΤΑΣ»

Το μυαλό μου θα σαλέψει
τι τα θέλω βιος και πλούτη,
τι τη θέλω τη ζωή μου;
Όλο αυτά συλλογίζοταν
τσελιγκας ο Χατζηστέργιος
μέσ' τη Γράμμοστα ο πρώτος.

Εχει σπίτι σαν την όμορφη.
Τα θουνά απ' αυτά γεμίζουν
και οι κάμποι απ' τις φωνές τους,
άνοιξη -σαν αγελαίνου-
και φθινόπωρο σαν -πόλη-
προς τα χειμαδιά πηγαίνουν
και στα Τρίκαλα στον κόμφο.
Κι έχει αλλογα αγέλες
και φοράδες λαφροπόδες.
Πάν' απ' όλα έχει πέντε άτια
που 'ναι λες παιδιά τ' ανθρώπου.

Πιο ακριβή όμως είναι η κόρη
όμορφη σαν το φεγγάρι,
άσπρη κόκκινη σαν μήλο
κι είναι το όνομά της ΣΙΑΝΑ...
Ο Αλή Πασάς ο σκύλος
μού στείλε προχθές να γράμμα
και ζητάει να πάω τη Σιάνα.
Αύριο στέλνει ένα ασκέρι.
Τι τη θέλω τη ζωή μου,

αν μου πάρει αυτός τη Σιάνα...

Όμως μέσα στη εβδομάδα
σα φουρτούνα καταιγίδα
και στη Γράμμοστα φάνηκαν
αρβανίτες με μπροστάρη,
θυμωμένο, φρενιασμένο
τον Αλή Πασά, τον σκύλο.
Στο φαχνό βαράν οι Βλάχοι.
Μα οι εχτροί τέλος δεν έχουν,
ένας πεφτει, δέκα φθάνουν...

Βόρμαδες κάνουν πόλεμο
πολλά κορμάκια πέφτουν
δυο μήνες οι Γραμμοστιανοί
κρατάν τους Αρβανίτες,
κρατάν γερά και δε λυγούν
μα λείπει το μπαρούτι...

Στην αυλή του Χατζηστέργιου
έρωσκουν τη νεκρή τη Σιάνα.
Εχει ακόμα όπλο στο χέρι
όπως πολεμούσε η δόλια...

«Ζωντανή, μωρέ ζαγαρία,
ελαχόπουλα δεν σας πέφτει».

Ο Αλή Πασάς φρενιάζει
την σ'εθανιά προστάζει,
φλόγες το χωριό να ζώσουν
πέτρες να μην αφήσουν.
Πάει, κάκε η δόλια,
η Γράμμοστα, η παινεμένη.
Σπίτια, εννιά χιλιάδες είχε
μα δεν έμεινε σημάδι.

Πράγματι σήμερα δεν υπάρχει Γράμμοστα, παρά μόνον ξύλινα παραπήγματα φτιαγμένα από το δασορχείο. Όμως, ο φλόξενος θοσκότοπος του Γράμμου φιλοξενεί και τώρα τα καλοκαίρια περίπου 20. 000 πρόβατα. —Αυτά γ'α την ιστορία του τόπου μας.

ΧΡΟΝΗΣ ΔΡΟΥΝΙΑΣ

Ενας αιωνόβιος βοβουσιώτης

Ενας αιωνόβιος Βοδουσιώτης ο Γιάννης Οικονόμου 97 ετών ζει σήμερα στο Νιουβόρτ της Αμερικής, που και σε άλλα φύλλα έχουμε συνηθίσει μαζί του. Στο σημερινό φύλλο θα σας μεταφέρω την επιστολή του, που έστειλε στις 14 Σεπτεμβρίου 1980 στον ανιψιό του Τέλο Τέγο.

Πρέπει να σας γνωρίσω ότι ο ανιψιός του Τέγο είναι ο άλλοτε ηρώας της αμερικάνικης αεροπορίας στον πόλεμο κατά των Γερμανών. Το 1964 ήρθε στη Βοδούσα και παντρεύτηκε με τη πολύ όμορφη νέα του χωριού, την Κατερίνα Νικολάου Βοδουσιώτη με την οποία απέκτησαν 2 κορίτσια και 3 αγόρια.

Μου έλεγε τότε για τα κατορθώματά του πως πετούσαν με τα αεροπλάνα από το θόρειο μέρος της Ρωσίας για να την βοηθή-

σουν στο τότε σκληρό πόλεμο με τη Γερμανία.

Κινδυνέψαμε πολλές φορές μην μας παγώσουν τα μηχανήματα κατά τα έλα δεν κινδυνέψαμε στους γερμανούς διότι ήμασταν μακριά το μέτωπο. Την πειραχία χρημάτισε σε πολλά χρόνια καθηγητή στη στρατιωτική αεροπορική σχολή των Ηνωμένων Πολιτειών σήμερα συνταξιούχος.

Αυτά για τον Τέλο Τέγο, όσα θέβαια τα γράφω με την εδώ παραμονή για λίγες μέρες το έλα. Και τώρα το γράμμα του Γιάννη Οικονόμου. Αγαπητέ Τέγο για να ρα.

Το γράμμα σου με ημερομηνία 15 Αυγούστου ήρθε καθώς και τις φωτογραφίες στο προαύλιο του Γιώργου και της Σουλάνας και σας ευχαριστώ πολύ.
ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Το ζεύγος Τάκη Δήμου απόκτησαν ωραίο κοριτσάκι. Να τους ζήσει.

Πληροφορηθήκαμε από τον 93 χρόνων Γεώργιο Παπαστεργίου ότι πέθανε

στο Βουκουρέστι ο συγχωριανός μας Γιώργος Μούσιος, καθηγητής που δίδασκε αρχαία σε ηλικία 75 ετών. Ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

Μαζί με την αδελφή του Χάιδω ζήσανε σχεδόν όλη τους τη ζωή στη Βλαχιά.

Το υδροηλεκτρικό έργο

—» Εκ της -ης σελίδας εξελίξει συστάσεων του κυρίου ΥΠΕ Πηγών Αώου αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Οκτώβριο του 89 οπότε θα τεθούν σε εμπιοτική λειτουργία οι μονάδες του έργου.

5. Στην περιοχή του Νομού Ιωαννίνων η ΔΕΗ έ-

Α. ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ
Βοηθ. Γεν. Δ/ντής
Ανάπτυξης

χει προγραμματίσει και την κατασκευή του ΥΠΕ Μετασβετικού του οποίου η ένταξη στο δίκτυο προβλέπεται να γίνει μέσα στο 1993.